

Ольга КОЛОМИЄЦЬ

225 РОКІВ ПРОФЕСІЙНОГО ТЕАТРУ У ЛЬВОВІ

30 березня 2001 р., з ініціативи кафедри театрознавства та акторської майстерності філологічного факультету Львівського національного університету імени Івана Франка, у творчій співпраці із Львівською державною музичною академією імени Миколи Лисенка та Українсько-австрійським бюро кооперації в науці, освіті та культурі у Львові відбулась академія, присвячена 225-річчю професійного театру в нашому місті. Акція, що мала дві частини – наукову конференцію та урочистий концерт, зібрала в університеті численну громаду театралів, музикантів, науковців, викладачів та студентів, а також шановних гостей з Австрії.

До учасників та гостей міжнародної наукової конференції “Австрійський професійний театр у Львові 1776 – 1872” із вступним словом звернувся проф. Богдан Козак. Присутні мали також нагоду почути вітальне слово професора Івана Вакарчука, який побажав усім учасникам конференції цікавої наукової дискусії та висловив позитивне ставлення університету до проведення подібних акцій.

Питання українсько-австрійських взаємин у ділянці театрального мистецтва окреслили у своїх доповідях австрійські науковці з Відня — доктор Єжи Шпігель Гот і декан кафедри культури та соціології Інституту театру, кіно та медіапростору Віденського університету, професор, доктор Вольфганг Грайзенеггер. Це ж питання розглядали у своїх доповідях і львівські науковці. Доктор мистецтвознавства, завідувач кафедри історії музики ЛДМА ім. М.Лисенка, професор Любов Кияновська

Єжи Шпігель Гот на кафедрі театрознавства та акторської майстерності: монографія в дарунок.

запропонувала доповідь про вплив австро-німецького театру у Львові на творчість західноукраїнських композиторів XIX ст., Ірина Лужецька, головний хранитель фондів Музично-меморіального музею Соломії Крушельницької у Львові, розглянула деякі аспекти галицької періодики кінця XVIII — першої половини XIX ст. як одне з джерел вивчення українсько-австрійських взаємин у ділянці театрального мистецтва. Музикознавець Володимир Токарчук, завідувач кабінету історії музики ЛДМА ім. М.Лисенка, належно оцінив діячів, які творили культурне середовище Львова, у доповіді “Музична еліта Львова та австрійський театр кінця XVIII – середини XIX ст.”.

Результатом копіткої архівної роботи стали доповіді, що відкрили сторінки численних прем'єр у першому професійному театрі Львова. Архівні документи свідчать, що, окрім оперних вистав, на сцені австрійського театру ставили й драматичні спектаклі. Це питання розглянула музикознавець Оксана Паламарчук (“Львівські оперні прем'єри в австрійському театрі”). У своїй роботі Майя Гарбузюк, асистент кафедри театрознавства та акторської майстерності ЛНУ імени Івана Франка простежила вплив першої постановки “Гамлета” В. Шекспіра на австрійській сцені у Львові на започаткування й розвиток польської сценічної традиції “Гамлета”.

Пізнавальні, насичені фактажем та цікавими ілюстраціями були доповіді про театральні приміщення Львова як унікальну архітектурну спадщину. Кандидат архітектури, член-кореспондент Української академії архітектури, доцент Національного університету “Львівська політехніка” Віктор Проскураков розглянув питання подібності, відмінності, автентики, запозичення та синтезу у формуванні театральної архітектури Львова й Відня. Доповідь провідного спеціаліста Національного

Вольфганг Грайзенеггер під час виступу на конференції

музею у Львові Юрія Ямаша знайомила учасників конференції із львівськими театрами кінця XVIII ст., практикою організації, реконструкції та будівництва театральних приміщень.

Мистецьким продовженням першої частини академії став концерт, учасники якого, зрілі майстри сцени й талановиті молоді музиканти, спробували відтворити такий настрій, який, можливо, панував того урочистого березневого вечора 1776 р., коли львів'яни заповнили зал свого першого міського театру. Музиканти настроїли інструменти... Костюмована "обслуга театру" запалила свічки... Зазвучала музика...

Своєрідний цикл, що складався з композицій знаменитої трійки віденських класиків, запропонував слухачам струнний квартет "Класик-модерн", лауреати Міжнародного конкурсу ім. С. Прокоф'єва Марта Курило (скрипка), Роман Сокрута (скрипка), Володимир Мегеден (альт), Соломія Канчалаба (віолончель). У їх блискучому виконанні прозвучала урочиста перша частина "Кайзер-квартету" Йозефа Гайдна, що ввела присутніх в атмосферу вишуканості австрійської музики. Зворушлива друга частина квартету Вольфганга Амадея Моцарта "Дисонанс" стала своєрідною тихою кульмінацією концерту. Віртуозний фінал квартету № 3 Людвіга ван Бетовена блискуче завершив концертну програму.

Не менш достойним було натхненне виконання молодих музикантів, лауреатів міжнародних конкурсів Юрія Літуна (гобой), Андрія Лемеха (флейта), Тараса Демчишина (кларнет) — духового тріо Львівської спеціальної музичної школи ім. С. Крушельницької та їх художнього керівника Любові Говорун, яка виконувала партію фортепіано. Молоді віртуози відкрили слухачам, можливо, не зовсім відому сьогодні, проте доволі бажану у всіх музичних осередках Європи XVIII ст. постать німецького гамбіста та композитора Карла Фрідріха Абеля — сучасника Моцарта й учня Йоганна Себастьяна Баха. Прозвучали всі три частини його Концертної симфонії, перекладеної для духових інструментів.

Адміністрація австрійського театру дбала про те, щоб одразу після оперних прем'єр у Відні, Будапешті, Празі, Парижі ті ж постановки відбувались у Львові. Арії деяких із них, зокрема арія з опери "Прекрасна млинарка" Джованні

Паїзіелло, арії Ефелії з опери Антоніо Сальєрі "Грот Трофаніо" та дона Базиліо з опери Джоакіно Россіні "Севільський цирульник", прозвучали на університетській сцені у виконанні талановитих студентів-вокалістів ЛДМА ім. М. Лисенка Романа Трохимюка, Тетяни Оленич, Юрія Вольбіна (клас професора Володимира Ігнатенка) та концертмейстера Світлани Бенсь.

Гамлетівське "Бути чи не бути?" вперше прозвучало на львівській сцені 1796 р. А до ювілейної концертної програми ввійшов драматичний монолог Джульєтти. Він несподівано хвилююче зазвучав із балкону над порталом сцени у виконанні артистки Театру ім. М. Заньковецької, лауреата міжнародного фестивалю "Золотий лев — 2000" Надії Шепетюк.

Два блискучі флейтисти — брати Допплери — народились і працювали у XIX ст. у Львові. Один із них, Франц, окрім гри на флейті, ще писав музику. Його композицію, "Дуетіно на угорські теми" оп. 36, виконали сучасні львівські віртуози-флейтисти, лауреати Міжнародних конкурсів Андрій Карп'як, Євген Білецький та концертмейстер Надія Карп'як.

З нашим містом пов'язана творчість ще одного митця, молодшого сина Вольфганга Амадея Моцарта — Франца Ксавера. Львівський Моцарт, як називають його в музичному світі, упродовж тридцятьох років репрезентував австрійську культуру на львівських землях і разом із тим сприймав і творчо переосмислював місцеві музичні традиції. Результатом такого синтезу стали варіації для фортепіано на тему української народної пісні "У сусіда хата біла". Саме цей твір запропонував слухачам лауреат Міжнародних конкурсів Олександр Козинський, музикування якого й вдало знайдений зовнішній образ (костюм і грим), стали прекрасним концертним номером.

"Серенаду" Франца Шуберта, одну з улюблених композицій як австрійців, так і українців, виконала студентка II курсу акторського відділення ЛНУ ім. Івана Франка Уляна Пастернак (клас доцента Марії Процев'ят) у супроводі концертмейстера Ольги Настюк.

Атмосфера зацікавлення та дискусій продовжувала панувати й протягом наступного дня, коли у заглибленій кімнаті Музею Соломії Крушельницької працівники його гостинно вітали учасників неформальної зустрічі львівських науковців, викладачів і студентів кафедри театрознавства та акторської майстерності з гостями із Відня — доктором Єжи Шпігель Готом та професором, доктором Вольфгангом Грайзенеггером.

Відбувся творчий діалог, під час якого, говорячи про минуле, зважаючи на успіхи та проблеми сьогодення, учасники обмірковували день прийдешній.

Вольфганг Грайзенеггер та Єжи Шпігель Гот на зустрічі із мистецтвознавцями у Музеї Соломії Крушельницької у Львові